Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai 2021-05-05 Nr. 21-084VK

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Valstybės įmonei Registrų centrui

DĖL LIETUVOS VERSLO KONFEDERACIJOS REKOMENDACIJŲ VĮ REGISTRŲ CENTRUI

Šiuo raštu Lietuvos verslo konfederacija (**„LVK“**) siekia gerinti VĮ Registrų centro (**„Registrų centras“**) veiklą, kuriant palankesnes sąlygas verslui ir gyventojams gauti Registro centro teikiamas paslaugas kasdienėje veikloje bei COVID-19 pandemijos kontekste.

LVK prašo įvertinti paslaugų teikimą srityse, susijusiose su dokumentų, pasirašytų kvalifikuotu el. parašu, teikimu bei jų užskaitymu Registrų centre, taip pat siūlo įvesti Juridinių asmenų registro (**„Juridinių asmenų registras“**) paslaugų teikimą skubos tvarka, detalizuoti nuotolinio dalyvavimo ir balsavimo visuotiniame akcininkų susirinkime (**„VAS“**) tvarką.

I. Dėl dokumentų, pasirašytų kvalifikuotu el. parašu, teikimo Registrų centrui

Dabartinė Registrų centro įdiegta sistema nesudaro sąlygų tinkamai pasinaudoti teisės aktuose įtvirtinta teise dokumentus Registrų centrui teikti elektroniniu būdu, pasirašytus kvalifikuotu el. parašu.

Verslo praktikoje susiduriama su tokiomis problemomis:

A. *Užsienio valstybėje išduotų kvalifikuotų el. parašų užskaitymas.* Galimybė teikti dokumentus, pasirašytus užsienyje išduotais kvalifikuotais el. parašais, yra apribota. Praktikoje susiduriama su atvejais, kai užsienyje išduoti kvalifikuoti el. parašai, nors atitinkantys visus Europos sąjungos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimus, nėra užskaitomi, nes Registrų centro įdiegta sistema jų negeba „nuskaityti“. Registrų centro teigimu, praktikoje tokie kvalifikuoti elektroniniai parašai Registrų centro sistemos nėra užskaitomi, išskyrus pavienius atvejus. Alternatyvių sprendimų paieška, kaip pasirašytų dokumentų siuntimas iš vienų valstybių į kitas, įgaliojimų Lietuvoje veikiantiems atstovams suteikimas, reikalauja papildomų sandorių sudarymo kaštų ir neatitinka operatyvumo ir efektyvumo principų;
B. *Dokumentų pasirašymas kvalifikuotu el. parašu skirtingomis dienomis.* Pasirašius kvalifikuotu el. parašu dokumentus skirtingomis dienomis, pavyzdžiui, balandžio 20 d. ir balandžio 21 d., toks dokumentas Registrų centre nėra užskaitomas. Pažymėtina, kad pasirašymas skirtingomis dienomis nekeičia aplinkybės, kad šalių valia suderinama tinkamai. Praktikoje, dokumentų pasirašymas fiziškai esant kelioms sandorio šalims, neretai atliekamas ne vienu metu, tačiau tai teisėtumo problemų nesukelia. Kvalifikuotų el. parašų, teisės aktais prilyginamų fiziniams parašams, neužskaitymas neatitinka protingumo ir teisingumo kriterijų, o pakartotinis dokumentų teikimas ir tikrinimas eikvoja valstybės ir sandorių šalių resursus;

C. *Susijusių, kvalifikuotu el. parašu pasirašytų, dokumentų teikimas*. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai prie kvalifikuotu parašu pasirašytų dokumentų nėra galimybės pridėti naujų dokumentų, t.y. atskirus dokumentus apjungti pačioje Registrų centro sistemoje. Pagal Registrų centro praktiką, reikalaujama susijusius dokumentus, pavyzdžiui, valdybos posėdžio protokolą ir posėdyje dalyvaujančių narių sąrašą, talpinti viename dokumente. Tuo atveju, jei valdybos posėdžio protokolas yra pasirašomas kvalifikuotais el. parašais, tačiau narių sąrašas iš karto nėra pridedamas, Registrų centrui atsisakant vykdyti prašymą ir pareikalavus ištaisyti trūkumus, toks sąrašas į Registrų centro savitarnos sistemą negali būti įkeltas be protokolo ir pateiktas Registrų centrui atskirai. Tokiu atveju tenka prie valdybos posėdžio protokolo pridėti dalyvių sąrašą, taip iš esmės rengiant naują dokumentą bei pasirašant jį nariams iš naujo ir teikiant Registrų centrui pakartotinai;

D. *Dokumentų pasirašymas mišriu parašu*. Registrų centrui teikiant dokumentus elektroniniu būdu, šie dokumentai turi būti pasirašyti arba parašu fiziškai, dokumentą nuskenavus ir įkėlus į elektroninę sistemą, arba kvalifikuotu el. parašu. Tačiau mišrus būdas, kai dokumentas, vieno iš asmenų pasirašytas parašu fiziškai yra nuskenuojamas, o kito – papildomai pasirašomas kvalifikuotu el. parašu, nėra leidžiamas. Tokie apribojimai neatitinka dabartinio reguliavimo, pagal kurį kvalifikuotas el. parašas yra prilyginamas fiziniam parašui teisės aktų nustatyta tvarka. Kvalifikuoto el. parašo tikrumas (metaduomenys) tikrinamas per tam skirtas kvalifikuoto el. parašo nuskaitymo sistemas, o fiziškai pasirašyto parašo tikrumą pagal nusistovėjusią praktiką papildomai patvirtina asmuo, teikiantis dokumentą per Registrų centro savitarnos sistemą, savo kvalifikuotu el. parašu. Atitinkamai, tiek vienu, tiek kitu atveju, yra sudarytos galimybės parašo tikrumo patikrinimui tvirtinimui.

<u>Siūlome:</u>

1. Pritaikyti ir praplėsti Registrų centro savitarnos sistemos technines galimybės užskaityti užsienio asmenų pasirašytus užsienio valstybėse išduotus kvalifikuotus el. parašus;
2. Leisti tą patį dokumentą kvalifikuotu el. parašu pasirašyti skirtingomis dienomis;
3. Sudaryti galimybę teikti susijusius dokumentus atskirai, pavyzdžiui, sukuriant papildomą skiltį „Dokumento priedai“;
4. Užskaityti el. būdu teiktą dokumentą, pasirašytą mišriu būdu, t.y. dokumentą, vieno iš pasirašančių asmenų pasirašytą fiziniu parašu, jį nuskenuojant, o kito – pasirašomą kvalifikuotu el. parašu.

II. <u>Dėl Juridinių asmenų registro paslaugų teikimo skubos tvarka įvedimo</u>

Nekilnojamojo turto registras suteikia galimybę darbus atlikti skubos tvarka per vieną darbo dieną, sumokant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio atlyginimą arba 50 proc. atlyginimo dydžio avansą. Tokia skubos tvarka netaikoma Juridinių asmenų registre.

Verslo praktikoje poreikis Juridinių asmenų registro teikiamas paslaugas gauti skubos tvarka ypač dažnas. Paslaugų teikimas skubos tvarka taip pat padėtų nepraleisti tam tikrų Registrų centro nustatytų terminų, pavyzdžiui, 5 ar 10 dienų, per kurias privaloma pateikti / atnaujinti duomenis apie juridinį asmenį. Registrų centro darbų atlikimas skubos tvarka ypač aktualus sandorių įgyvendinimui, nuo Registrų centro teikiamų paslaugų dažnai priklauso sandorio užbaigimo data. Praktikoje taip pat pasitaiko atvejų, kuomet paskolos suteikimas yra vėlinamas dėl laiku negautų dokumentų iš Registrų centro. Skubos tvarkos įvedimas neabejotinai padėtų verslui priimti sprendimus greičiau bei efektyviau veikti. Taigi Registrų centro paslaugų gavėjai, esant būtinybei ar poreikiui, yra pasiruošę ir geba sumokėti papildomą kainą už teikiamą paslaugą skubos tvarka ne tik Nekilnojamojo turto registrui, tačiau ir Juridinių asmenų registrui.

<u>Siūlome:</u>

Juridinių asmenų registrui, pritaikius gerąją Nekilnojamojo turto registro patirtį, suteikti galimybę teikti paslaugos skubos tvarka – per 1 darbo dieną už papildomą mokestį.

III. <u>Dėl nuotolinio, elektroninių ryšių priemonėmis vykstančio, visuotinio akcininkų susirinkimo pripažinimo</u>

Nuotolinio visuotinio akcininkų susirinkimo („**VAS**“) organizavimas ir balsavimas elektroninių ryšių priemonėmis kelia pripažinimo problemų valstybės institucijose, o privalomas balsavimas iš anksto raštu riboja akcininkų teises, tokias kaip teisę diskutuoti, užduoti klausimus, siūlyti darbotvarkės projektus ir kt.

Šiai dienai verslo praktikoje susiduriama su tokiomis problemomis:

A. *Teisės aktai nedetalizuoja nuotolinio VAS organizavimo taisyklių, nuotoliniu būdu suorganizuoti VAS dažnai turi formos trūkumų, kelia pripažinimo Registrų centre problemų*. Remiantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu (**„ABĮ“**), bendrovės sprendimus VAS privalo priimti ne tik gyvai ar balsuojant raštu (biuletenyje), bet ir, pasirinktinai, organizuojant posėdį nuotoliniu būdu, elektroninio ryšio priemonėmis. Tačiau nuotolinio posėdžio priimtų sprendimų įforminimo tvarka nedetalizuojama nei ABĮ, nei kituose teisės aktuose. Bendrovės įprastai vadovaujasi rinkoje vyraujančia praktika, kuri nuolat kinta, nėra stabili ir teisiškai pagrįsta. Praktikoje susiduriama su problemomis, kai JA registro tvarkytojams, notarams ar kitų institucijų darbuotojams ir pareigūnams, teikiamų bendrovių nuotoliu priimtų sprendimų ir kitų dokumentų forma kelia validumo klausimų, lemia jų nepripažinimą ir poreikį pakartotinai šaukti susirinkimus, juos koreguoti, o tai prieštarauja operatyvumo, protingumo kriterijams bei eikvoja valstybės ir šalių resursus;

B. *Privalomas balsavimas iš anksto raštu riboja akcininkų teises.* Kadangi nuotoliniu būdu organizuojamas VAS gali turėti formos trūkumų, o posėdžių organizavimą gyvai riboja Vyriausybės nustatyti apribojimai ir (ar) galimos sveikatai iškilsiančios rizikos, susijusios su COVID-19, įmonėms lieka vienintelis balsavimo būdas – balsavimas iš anksto raštu. Vis dėlto, tokiu atveju akcininkų teisės diskutuoti svarstomais klausimais, užduoti klausimus akcininkams, organų nariams, auditoriui, siūlyti darbotvarkės projektus yra ženkliai apribojamos ir sudaro potencialių ginčų ateityje galimybę. Pažymėtina, kad tokios akcininkų teisės ypač reikšmingos pandemijos ir karantino metu, padidėjus poreikiui priimti ypatingos svarbos ir skubos strateginius sprendimus.

<u>Siūlome</u>:

Teisės aktuose detalizuoti nuotolinio dalyvavimo ir balsavimo visuotiniame akcininkų susirinkime tvarką arba esamą tvarką išaiškinti, siekiant užtikrinti sklandesnį sprendimų priėmimo įforminimą, taip pat suteikti platesnes galimybes skaitmenizuotų sprendimų pripažinimui.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p.: vilius@lvk.lt, tel. nr. +370 5 212 1111